

Násilný extrémizmus vo väzení: Za mrežami, ale bez zámky

Násilný extrémizmus je dnes pre nápravné zariadenia na celom svete desivou hrozbou.

Anisa Amriho, ktorého talianska polícia pred Vianocami zastrelila po tom, čo zabil 12 ľudí počas teroristického útoku v Berlíne, vraj zradikalizovali vo väzení. Aj jeho príbeh je výsledkom sledu udalostí vo väzení, ktoré vďaka navádzaniu a získavaniu ovplyvniteľných väzňov šokujúco umožňujú vražedný terorizmus.

Amriho prípad nám ukazuje, že väzenie sa v súčasnosti pre určitú malú skupinu stalo prvým krokom k páchaniu násilia a ničenia. Ako ju môžeme vrátiť späť na cestu resocializácie a poraziť násilný extrémizmus? Rýchle riešenie neexistuje, máme však prístupy, vďaka ktorým sa väzni môžu stať imúnnejšími.

Skúsení extrémistickí náborári rozoznajú väzňov, ktorých je ľahšie pritiahnúť na stranu extrémizmu, a ktorí po prepustení budú ochotní páchať teroristické činy. Využívajú monotónnosť väzenského života, nenávisť a frustráciu a snažia sa spoluväzňov nasmerovať k spoločnému ideologickému záväzku používať násilie.

Veci nepomáha, ak väzenia využívajú nátlakové metódy, je v nich prítomné násilie, správanie ohrozujúce väzňov, sú preplnené a slabo riadené. To väzňov len povzbudzuje pripojiť sa k rôznym skupinám.

Na základe zistení Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) zverejnených nedávno v publikácii o zvládaní násilných extrémistických väzňov, je potrebné urobiť zmeny v troch hlavných oblastiach: tréning zamestnancov väzníc, manažment rizika a resocializačná práca s väzňami.

Zamestnanci väznice vrátane vedenia musia vytvárať konštruktívne vzťahy a chrániť, udržiavať a dohliadať na rešpektovanie dôstojnosti väzňov. Každý zamestnanec by sa mal zúčastniť na tréningu špecializovanom na prácu s násilnými extrémistickými väzňami.

Profesionalita, etika ako aj podpora zamestnancom pri spracovávaní stresu sú základ. Pre dostatočný dohľad nad bezpečnosťou každého je potrebné zamestnať a vyškoliť dostatočný počet zamestnancov.

Manažment rizika je založený na implementácii vhodných bezpečnostných opatrení, ktoré zaistia, že väzni sa nachádzajú v bezpečnom zariadení a zaobchádza sa s nimi slušne a dôstojne. Začína to s vyhodnotením rizika pri príchode väzňa a malo by to ďalej pokračovať špecializovaným monitorovacím systémom.

Resocializácia vychádza z logiky, že väzni, ktorí sa angažujú, sa odvrátia od radikálnych názorov a postojov. Na to, aby tento systém fungoval efektívne, je potrebné venovať pozornosť rodu väzňov, krajine, kultúre ako aj väzenskému prostrediu.

Naším cieľom musí byť zmena v správaní spojená s prijatím, že radikálne názory vždy neohrozujú väzenie alebo komunity. Len malý počet radikálov sa zmení na násilných extrémistov.

Jedným z našich najsilnejších nástrojov je prijatie a plná implementácia Minimálneho štandardu OSN pre zaobchádzanie s väzňami známy aj ako Mandelove pravidlá. Tieto zaviedli dobrú prax pre zaobchádzanie s väzňami a riadenie väzníc.

Násilný extrémizmus a radikalizácia vo väzení a ich väzba na terorizmus sú prioritou v rámci medzinárodnej agendy. Svet sa nemôže nečinne prizerať ako do väzenia vstupujú ľudia, ktorí sú už možno nahnevaní a frustrovaní a vychádzajú z neho ešte viac zatrpknutí, s odhodlaním zabíjať.

Tento problém nemá jednoduché riešenie. Avšak kým násilní extrémisti pripravujú svojich nových členov, my máme tiež čas propagovať dôstojnosť a ľudskosť, orientovať väzňov smerom k ich komunitám a zabrániť im, aby sa vrátili k svojmu doterajšiemu životu. A táto ich nová životná dráha sa začína vytvorením férových a spravodlivých podmienok vo väzniciach.

Jurij Fedotov, výkonný riaditeľ Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC)

Článok bol publikovaný 10.februára 2017 v denníku Pravda